

TJEDNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANCIJSKIM TRŽIŠTIMA
02.01.2023. – 06.01.2023.

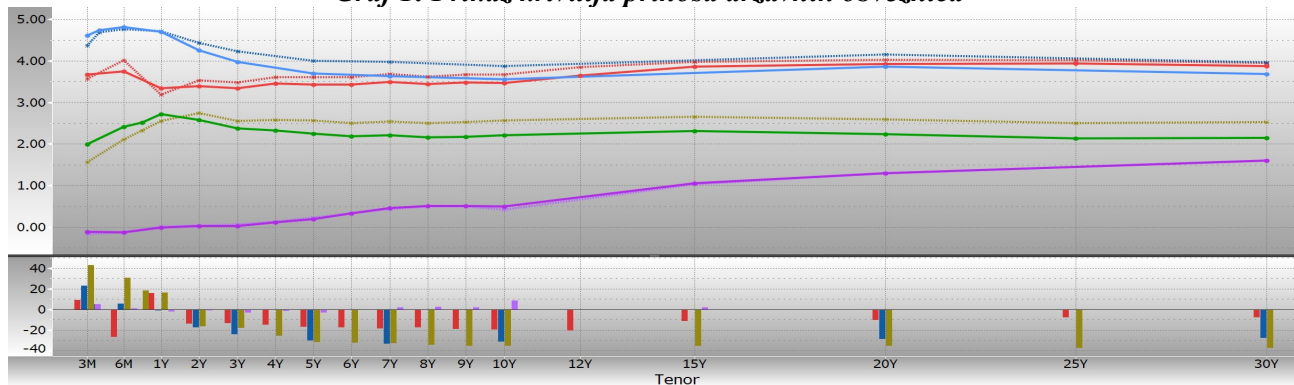
Tablica 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona		SAD		Velika Britanija		Japan	
	30.12.22	6.1.23	30.12.22	6.1.23	30.12.22	6.1.23	30.12.22	6.1.23
2 godine	2.76	2.58	4.43	4.25	3.58	3.44	0.04	0.03
5 godina	2.58	2.25	4.00	3.70	3.62	3.45	0.23	0.20
10 godina	2.57	2.21	3.87	3.56	3.67	3.47	0.42	0.51

Tablica 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	30.12.22	6.1.23	
3 mjeseca	1.780	2.022	↗
6 mjeseci	2.103	2.409	↗
1 godina	2.600	2.739	↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za razdoblja od 3 mjeseca do 30 godina na dane 06.01.2023. godine (pune linije) i 30.12.2022. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Prinosi obveznica eurozone su, s izuzetkom četvrtka, svakodnevno bilježili pad tijekom prošlog tjedna, pri čemu su najveće promjene zabilježene na srednjem i krajnjem dijelu krive. Prinosi njemačkih obveznica su smanjeni između 18 i 36 baznih bodova. Prinosi italijanskih obveznica su smanjeni između 28 i 49 baznih bodova. Najveći utjecaj na izraženi pad prinosa imali su objavljeni podaci o inflaciji za prosinac prošle godine, a koji su za nekoliko najvećih članica eurozone zabilježili uglavnom pad iznad očekivanja. Na kraju tjedna objavljen je podatak da je i na razini eurozone došlo do većeg pada stope inflacije od očekivanog na razinu od 9,2%, što predstavlja najnižu razinu od kolovoza. Iako je u istom mjesecu temeljna stopa inflacije nastavila da bilježi rast na novu rekordno visoku razinu od 5,2%, te unatoč izjavama zvaničnika ECB o potrebi da se nastavi sa povećanjem kamatnih stopa, tržišni sudionici su smanjili očekivanja vezano za dalje povećanje kamatnih stopa ove institucije. Na kraju prošlog tjedna očekivanja za dodatna povećanja do polovine tekuće godine su smanjena na oko 143 bazna boda u usporedbi sa 155 baznih bodova na početku tjedna. Pored podataka o stopi inflacije na kraju tjedna bitan utjecaj na tržišna kretanja imali su i pozitivni podaci koji su objavljeni za tržište rada u SAD.

Predsjednica ECB Lagarde je signalizirala dalja povećanja kamatnih stopa, te izjavila da bi bilo čak i gore ukoliko se dozvoli da inflacija ostane ukorijenjena. Član UV ECB Nagel dao je sličnu izjavu, te upozorio

da je „došlo do značajnog povećanja u dugoročnim inflatornim očekivanjima“. Njegov kolega Kazaks je izjavio da smatra da bi ECB mogla „značajno“ povećati kamatne stope na naredne dvije sjednice u veljači i ožujku. Član UV ECB Centeno posljednje podatke o padu inflacije opisao je kao „prilično pozitivne“, ali je dodao da troškovi kreditiranja još uvijek moraju nastaviti da se povećavaju. Član UV ECB De Galtou je izjavio da bi ECB trebalo da okonča povećanja kamatnih stopa „do ljeta“, a da se onda pripremi da zadrži iste potencijalno duže razdoblje. Dodao je da je isuviše rano da se utvrdi gdje bi vrhunac kamatnih stopa trebao da bude.

Tablica 3: Kretanje ekonomskih pokazatelja za eurozonu

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje	
1.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	PROSINAC	9,5%	9,2%	10,1%
2.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	PROSINAC	5,1%	5,2%	5,0%
3.	Stopa inflacije – Njemačka (prelim.)	PROSINAC	10,2%	9,6%	11,3%
4.	Stopa inflacije – Francuska (prelim.)	PROSINAC	7,3%	6,7%	7,1%
5.	Stopa inflacije – Austrija (prelim.)	PROSINAC	-	10,2%	10,6%
6.	Stopa inflacije – Nizozemska (prelim.)	PROSINAC	-	11,0%	11,3%
7.	Stopa inflacije – Italija (prelim.)	PROSINAC	12,3%	12,3%	12,6%
8.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	STUDENI	27,5%	27,1%	30,5%
9.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	PROSINAC	48,8	49,3	47,8
10.	Tvorničke porudžbine – Njemačka (G/G)	STUDENI	-5,8%	-11,0%	-3,3%
11.	Trgovinska bilanca – Njemačka (u milijardama EUR)	STUDENI	7,5	10,8	6,8
12.	Odnos duga i GDP-a Italija (tromjesečno)	III tromjesečje	-	5,5%	5,9%
13.	Maloprodaja – EZ (G/G)	STUDENI	-3,1%	-2,8%	-2,6%
14.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	STUDENI	-5,9%	-5,7%	-6,5%
15.	Potrošnja stanovništva – Francuska (G/G)	STUDENI	-5,1%	-5,2%	-5,4%
16.	Indeks ekonomskog povjerenja – EZ	PROSINAC	94,7	95,8	94,0
17.	Indeks povjerenja potrošača – EZ (final.)	PROSINAC	-22,2	-22,2	-23,9
18.	Stopa nezaposlenosti – Njemačka	PROSINAC	5,6%	5,5%	5,5%
19.	Promjena broja nezaposlenih – Španjolska (u '000)	PROSINAC	-	-43,7	-33,5

SAD

Prinosi na američke obveznice su tijekom proteklog tjedna zabilježili smanjenje između 18 i 31 baznih bodova pod utjecajem objavljivanja ekonomskih pokazatelja, djelomično vezanih za tržište rada, te za proizvodni i uslužni sektor, kao i objavljivanja zapisnika sa posljednje sjednice FOMC-a.

Naime, u zapisniku je navedeno da su kreatori monetarne politike još uvijek fokusirani na kontrolu tempa povećanja cijena koji prijete da će biti veći od očekivanja, ističući i zabrinutost zbog bilo kakve „pogrešne percepcije“ na financijskim tržištima da njihova predanost u borbi protiv inflacije slabi. Zvaničnici su također istaknuli da su postigli značajan napredak tijekom prošle godine u povećanju kamatnih stopa kako bi utjecali na smanjenje inflacije. Većina kreatora je naglasila potrebu da se zadrži fleksibilnost i više opcija kada se monetarna politika pomjera na restriktivniju razinu, ukazujući na to da bi zvaničnici mogli da se odluče na povećanje kamatne stope za 25 baznih bodova na sastanku u veljači, ali su također ostavili otvorenu opciju za veća povećanja od predviđenih ukoliko inflacija nastavi da raste. Istovremeno, zamjenica direktorice MMF-a Gopinath je izjavila kako inflacija u SAD još nije zabilježila zaokret, te da je prerano da Fed proglaši pobjedu u borbi protiv rasta cijena, pozivajući Fed da nastavi sa povećanjem referentne kamatne stope i u ovoj godini. Također, Gopinath je istaknula kako je važno da Fed zadrži restriktivnu monetarnu politiku sve dok ne bude evidentan trajan pad inflacije.

Američki regulatori su upozorili da banke treba da budu svjesne ključnih rizika koji su povezani sa kriptovalutama, uključujući pravne nesigurnosti i netočne ili obmanjujuće objave kompanija za digitalnu imovinu. Također su izrazili zabrinutost za sigurnost i stabilnost u vezi s poslovnim modelima banaka koji imaju veću izloženost kripto sektoru ili onih koje su visoko koncentrirane na aktivnosti vezane za kriptovalute.

Tablica 4: Kretanje ekonomskih pokazatelja za SAD

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Trgovinska bilanca (u milijard. USD)	STUDENI	-63,0	-61,5	-77,8
2.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	30. prosinca	-	-10,3%	-3,2%
3.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	31. prosinca	225.000	204.000	223.000
4.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	24. prosinca	1.728.000	1.694.000	1.718.000
5.	PMI indeks prerađivačkog sektora (final.)	PROSINAC	46,2	46,2	47,7
6.	PMI indeks uslužnog sektora (final.)	PROSINAC	44,4	44,7	46,2
7.	Kompozitni PMI indeks (final.)	PROSINAC	-	45,0	46,4
8.	Stopa nezaposlenosti	PROSINAC	3,7%	3,5%	3,6%
9.	Promjena zaposlenih nefarmerski sektor	PROSINAC	205.000	223.000	256.000
10.	Promjena zaposlenih privatni sektor	PROSINAC	188.000	220.000	202.000
11.	Promjena zaposlenih prerađivački sektor	PROSINAC	9.000	8.000	8.000
12.	Tvorničke porudžbine	STUDENI	-1,0%	-1,8%	0,4%
13.	Porudžbine trajnih dobara F	STUDENI	-2,1%	-2,1%	0,7%
14.	Potrošnja građevinskog sektora (M/M)	STUDENI	-0,4%	0,2%	-0,2%

USD je aprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURUSD zabilježio pad sa razine od 1,0705 na razinu od 1,0644.

Graf 2: Kretanje tečaja EURUSD tijekom proteklog tjedna

VELIKA BRITANIJA

Premijer Sunak se obvezao da smanji javni dug Velike Britanije i da smanji inflaciju, te je postavio prioritete za narednu godinu i nagovijestio da bi Vlada možda mogla zauzeti blaži stav prema radnicima koji štrajkuju. Sunak je izjavio da je potrebno imati više vizije i uvjerenja da se stvari rade bolje i drugačije. Prema njegovom mišljenju, potrebno je da se promijeni način na koji zemlja trenutno funkcionira. U tom kontekstu, Sunak je istaknuo da ukoliko se radi naporno i po pravilima, nagrada treba da uslijedi, te će u narednom razdoblju čim se ukaže prilika Vlada smanjiti teret duga za zaposlene.

Anketa koju su sproveli Citi i YouGov pokazuje da su očekivanja javnosti Velike Britanije o budućoj inflaciji smanjena prošlog mjeseca, pokazujući manji rizik da se nedavna četrdesetjednogodišnja visoka inflacija učvrsti. Prosječna inflatorna očekivanja za inflaciju u narednih deset godina su smanjena na 3,6% u prosincu sa 3,9% iz studenog, dok su inflatorna očekivanja za narednih 12 mjeseci smanjena na 5,7% u prosincu sa 6,1% iz studenog. Vrhunac inflatornih očekivanja za narednih 12 mjeseci zabilježen je u kolovozu kada su iznosila 10,3%.

Tržište nekretnina u Velikoj Britaniji je tijekom studenog drastično usporilo, te je odobreno svega 46.075 hipotekarnih kredita, dok je u listopadu ovaj broj iznosio 57.875. Podatak o odobrenim kreditima je najniži od lipnja 2020. godine kada je tržište bilo u problemu zbog pandemije Covid19.

Tablica 5: Kretanje ekonomskih pokazatelja za UK

Red. br.	Ekonomski pokazatelji		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno razdoblje
1.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP)	STUDENI	1,0	1,5	0,7
2.	Odobreni hipotekarni krediti	STUDENI	53.000	46.100	57.900
3.	Monetarni agregat M4 (G/G)	STUDENI	-	2,5%	4,8%
4.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	PROSINAC	44,7	45,3	46,5
5.	PMI indeks uslužnog sektora F	PROSINAC	50,0	49,9	48,8
6.	PMI kompozitni indeks F	PROSINAC	49,0	49,0	48,2
7.	PMI indeks građevinskog sektora	PROSINAC	-	48,8	50,4

Tijekom proteklog tjedna GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je tečaj EURGBP zabilježio pad sa razine od 0,88534 na razinu od 0,88022. GBP je aprecirala u odnosu na USD, pa je tečaj GBPUSD povećan sa razine od 1,2083 na razinu od 1,2093.

JAPAN

BoJ je početkom prošlog tjedna najavila neplaniranu kupovinu obveznica bez presedana, jer se bori protiv špekulacija da će ubrzo ukinuti prilagodljivu monetarnu politiku. Kombinacija dodatnih kupovina sa fiksnom stopom i fiksnim iznosima povećana je ovog mjeseca na oko 17 bilijuna JPY (128 milijardi USD), čime je zabilježen mjesečni rekord, objavio je Bloomberg. Dok su kreatori monetarne politike izjavili da je taj potez pokrenut kako bi se poboljšalo funkcioniranje tržišta, trgovci su to protumačili kao korak ka završetku politike kontrole krive prinosa dok se pripremaju da potencijalno definiraju strategiju za 2023. godinu.

Prema mišljenju ekonomskih analitičara podatci su pokazatelj nedavnih naznaka da će gospodarski oporavak Japana pomoći inflaciji da ostane oko ciljane razine od 2%. Premijer Japana Kishida je izjavio kako će komunikacija sa tržištima biti sastavni dio svih budućih razmatranja vezanih za eventualne promjene monetarne politike. U međuvremenu, japanski mediji su izvijestili da BoJ razmatra povećanje inflatornih izgleda na sastanku sredinom ovog mjeseca.

Tablica 6: Kretanje ekonomskih pokazatelja za Japan

Red. br.	Ekonomski pokazatelji	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodno	
				razdoblje	
1.	Monetarna baza (G/G)	PROSINAC	-6,0%	-6,1%	-6,4%
2.	Povjerenje potrošača	PROSINAC	28,3	30,3	28,6
3.	PMI indeks prerađivačkog sektora F	PROSINAC	48,8	48,9	49,0
4.	PMI indeks uslužnog sektor F	PROSINAC	51,7	51,1	50,3
5.	PMI kompozitni indeks F	PROSINAC	50,0	49,7	48,9

JPY je tijekom proteklog tjedna blago deprecirao u odnosu na EUR, te je tečaj EURJPY zabilježio rast sa razine od 140,41 na razinu od 140,58. JPY je deprecirao i u odnosu na USD, te je tečaj USDJPY zabilježio rast sa razine 131,12 na razinu od 132,08.

NAFTA I ZLATO

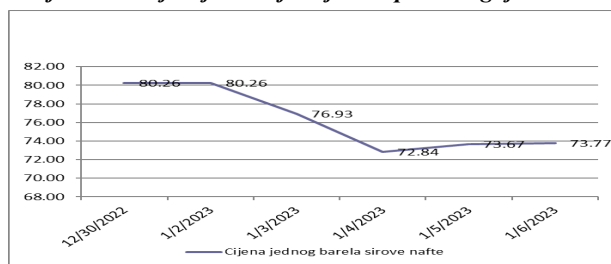
Na otvaranju njujorške burze u utorak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 80,26 USD (EUR 74,97).

Cijena nafte u utorak je smanjena pod utjecajem pritisaka koji su uslijedili nakon aprecijacije USD, dok je šire povjerenje na tržištu prilično pesimistično zbog sumornih ekonomskih očekivanja. Fjučersi na američki prirodni plin nakratko su pali ispod 4 USD, a smanjena je i vrijednost europskog benčmarka za plin jer je početak zime topliji od očekivanog, čime su strahovi zbog krize ublaženi. Europske zalihe plina i dalje imaju trend rasta, a zalihe se sada nalaze na 83% kapaciteta i bilježe svega 2% sezonskog pada. Tijekom trgovanja u srijedu cijena nafte je oštro smanjena u odnosu na dan ranije, te je zabilježen dnevni pad cijene veći od 5%. Na pad cijene nafte utjecaj su imale zabrinutosti oko slabije tražnje zbog generalnog stanja u globalnoj ekonomiji. Istraživanje Reutersa je pokazalo da je proizvodnja nafte zemalja članica OPEC-a tijekom prosinca povećana za 29 milijuna barela dnevno, unatoč sporazumu OPEC+ da se smanji ciljani obujam proizvodnje kako bi se pružila podrška tržištu.

Cijena nafte je do kraja tjedna blago korigirana naviše, nakon što je dva dana ranije zabilježila značajan dnevni pad od preko 5%. Rast cijene rezultat je zatvaranja naftovoda u SAD, iako je zabrinutost za ekonomiju ograničila značajniji rast nafte.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 73,77 USD (EUR 69,31). Promatrano na tjednoj razini cijena nafte je smanjena za 8,09%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tijekom proteklog tjedna

Na otvaranju londonske burze metala u utorak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.824,02 USD (EUR 1.703,90).

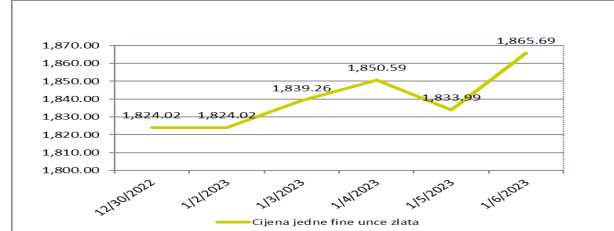
Od početka ove godine cijena zlata je nastavila da se povećava, te se približava razini od 1.850 USD po unci, odnosno najvećoj razini u posljednjih šest mjeseci pod utjecajem sve izraženijih špekulacija da će Fed usporiti sa tempom rasta kamatnih stopa, kao i usljed iščekivanja objave zapisnika sa posljednje sjednice FOMC-a. Iako je tijekom 2022. godine cijena zlata blago smanjena u odnosu na 2021. godinu, očekuje se da će u ovoj godini cijena ovog plemenitog metala imati više koristi od sporijeg tempa povećanja kamatnih stopa, dok nedavni podatci sugeriraju da je inflacija u SAD vjerojatno dostigla vrhunac.

Cijena zlata je u srijedu nastavila da bilježi rast, te je probijena psihološka granica od 1.850 USD po unci. Ujedno, cijena je dostigla najvišu razinu od sredine lipnja, uglavnom pod utjecajem slabijeg USD.

Nakon toga, u četvrtak cijena zlata je privremeno smanjena, nakon što je tijekom trgovanja dostignuta najviša razina cijene u posljednjih sedam mjeseci. Također, aprecijacija USD je dala poticaj padu cijene zlata. Rast cijene je ponovo zabilježen na kraju tjedna kada je probijena razina od 1.860 USD, kada je USD ponovo deprecirao u odnosu na EUR.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.865,69 USD (EUR 1.752,81). Promatrano na tjednoj razini cijena zlata je povećana za 2,28%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tijekom proteklog tjedna

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.